

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่*

MODEL FOR DEVELOPING DESIRED CHARACTERISTICS OF CHIANG MAI TECHNICAL COLLEGE STUDENTS

ธีรวัธ ยะอุบ

Theerawut Yaooop

ฝ่ายบริหารทรัพยากร วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Resource Management Department, Chiang Mai Technical College, Chiang Mai, Thailand

Corresponding author E-mail: thee_yaooop@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และจัดสนทนากลุ่มในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียน และจัดทำคู่มือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทำการตรวจสอบรูปแบบ และนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จำนวน 113 คน แล้วนำไปประเมินผลหลังการใช้รูปแบบจากแบบสอบถาม และโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิจัย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มี 5 องค์ประกอบ 8 ขั้นตอน 2) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ มี 8 ขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ 3) การทดลองใช้รูปแบบมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และ 4) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เปรียบเทียบกับก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบค่าร้อยละ ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากสถานประกอบการ ปีการศึกษา 2565 กับ 2566 มีค่าร้อยละเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, คุณลักษณะที่พึงประสงค์, การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน, ผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

Abstract

The purposes of this research article are to 1) study the components and guidelines for developing the desired characteristics of Chiang Mai Technical College learners, 2) create a model for developing the desired characteristics of learners, 3) try out the model, and 4) evaluate the

* Received 1 April 2024; Revised 21 April 2024; Accepted 23 April 2024

model. Development of desired characteristics of students It is both quantitative and qualitative research. Using questionnaires, interviews and group discussions to draft the model. Developing student characteristics and prepare a manual by experts and check the format The model was then tested with a sample of 113 Chiang Mai Technical College teachers and then evaluated after using the model from a questionnaire and using statistics such as percentages, means and standard deviations in the research. The results of the research found that 1) Components and methods for developing the desired characteristics of learners have 5 elements, 8 steps. 2) The model for developing the desired characteristics of students at Chiang Mai Technical College consists of: Element 1: Principles of the format Component 2 Objectives Component 3 Process has 8 steps consisting of 3.1) decision making, 3.2) planning, 3.3) performance, 3.4) evaluation, 3.5) reflection, 3.6) improvement, 3.7) presentation, and 3.8) dissemination. 4 Evaluation Measurement And the fifth component is the success condition: 3) the trial of the model has the highest level of satisfaction, and 4) the results of the evaluation of the model for developing the desired characteristics of graduates. After the experiment, the model was used to develop students' desired characteristics. Compared to before and after using the model, there was a significant increase in the average value. and percentage comparison results Satisfaction with the desired characteristics of learners practicing professional experience from workplaces in the academic years 2022 and 2023 has an increased percentage.

Keywords: Developing Model, Desired Characteristics, The Development of Students' The Desired Characteristics, Chiang Mai Technical College students

บทนำ

จากรายงานศึกษาความต้องการและแนวโน้มในอุตสาหกรรมการผลิต กระทรวงแรงงาน (สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่, 2563) พบว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษายังไม่สนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน มีหน้าที่ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และข้อเสนอแนะจากผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษาบางส่วนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรับผิดชอบ และการมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญต่อการทำงาน อีกทั้งการจัดการอาชีวศึกษาในปัจจุบันมีการกำหนดมาตรฐานและการประกันคุณภาพเอาอย่างชัดเจน จากพระบรมราโชบายด้านการศึกษาในหลวงรัชกาลที่ 10 ได้พระราชทานไว้ว่า 1) มีทักษะที่ถูกต้องกับบ้านเมือง 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม 3) มีงานทำ - มีอาชีพ และ 4) เป็นพลเมืองที่ดี การเป็นพลเมืองที่ดี คือ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ควรทำ” เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศล ให้ทำด้วยความมีน้ำใจและเอื้ออาทร หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า จิตอาสา ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา จากความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากบุคคลนั้นความรู้ ทักษะวิชาชีพของผู้เรียนอาชีวศึกษามาช่วยเหลือสังคม ชุมชนได้เป็นอย่างดีอีกทั้งเป็นการวางรากฐานให้ผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า เพราะเด็กวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ทุกฝ่ายควรร่วมมือกันตั้งแต่บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์แม้แต่สื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีของเยาวชน การปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดทำแต่ฝ่ายเดียวย่อมจะไม่ได้ผลสมบูรณ์ (ผกา สัตยธรรม, 2557) และจากการศึกษาแนวทางการดำเนินงาน

สถานศึกษาคุณธรรมอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาบางสถานศึกษาได้กำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพียงร้อยละ 8.39 จากสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งตรงกันข้ามกับนโยบายขับเคลื่อนอาชีวศึกษาตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2560 - 2579 จากการลงพื้นที่ติดตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษาอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนขาดรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ลงสู่ผู้เรียนให้เกิดอัตลักษณ์ผู้เรียนที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ของที่ผ่านมาการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ไม่มีแนวปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและขาดขั้นตอนในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาและจากผลรายงานการประเมินตนเองของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ (วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่, 2564) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไม่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 3.21 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในการนี้ผู้วิจัยเห็นสมควรที่จะดำเนินการสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

จากสถานการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จึงสนใจที่จะทำการศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยใช้ทฤษฎีเชิงระบบและหลักการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา ในการวิจัย นำกระบวนการและทางการขับเคลื่อนการสร้างเสริมอัตลักษณ์ผู้เรียนด้านจิตอาสาของผู้เรียนอาชีวศึกษาเป็นต้นแบบที่นำไปสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้รับไปพัฒนาผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนของชาติสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
3. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ แบ่งขอบเขตในการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ กรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2562 หลักการบริหารเชิงระบบ (System Approach) หลักการบริหารการมีส่วนร่วม (Participation Management) องค์ประกอบกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเผยแพร่เป็นตำรา เอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลงในแบบบันทึกการสังเคราะห์เอกสาร

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เนื้อหาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับแนวทาง

การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จากแนวคิดด้านหลักการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านจุดมุ่งหมายการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และด้านเงื่อนไขความสำเร็จการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ไม่น้อยกว่า 10 ปี ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาเชิงพรรณนา

ขั้นที่ 1.3 ยืนยันผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) นำผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ตามขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2 มาสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันและหาข้อสรุป องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ หรือการบริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยนำ (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ในขอบข่าย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย 3.1) การตัดสินใจ (Decision-making) 3.2) การวางแผน (Planning) 3.3) การปฏิบัติงาน (Operating or Do) 3.4) การประเมินผล (Evaluating) 3.5) การสะท้อนคิด (Reporting) 3.6) การปรับปรุงแก้ไข (Action) 3.7) การนำเสนอ (Show) และ 3.8) การเผยแพร่ (Share) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ หรือการบริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 คน ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเนื้อหาเชิงพรรณนา

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถาม ประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งตรวจสอบรูปแบบใน 2 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม โดยตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ใน 2 ด้าน คือ ด้านความถูกต้อง และด้านความเหมาะสม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ หรือการบริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามการประเมินรูปแบบ แล้วนำไปวิเคราะห์ผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปวิเคราะห์ สรุปผล

ขั้นที่ 2.3 จัดทำคู่มือและตรวจสอบคู่มือรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำคู่มือรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ประกอบด้วย องค์ประกอบของคู่มือการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

ผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จำนวนแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง (พิเศษ บัณฑิต, 2556); (จิตต์อารีย์ กนกนิรันดร, 2559); (สรณ จินตภวัต, 2563) พบว่า สัมภาษณ์จากนักวิชาการ จำนวน 4 คน องค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วย 1) คำชี้แจง 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการปฏิบัติ 4) การประเมินผล 5) เอกสารอ้างอิง และ 6) ภาคผนวก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ หรือการบริหารสถานศึกษา ได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามการตรวจสอบรูปแบบ แล้วนำไปวิเคราะห์ผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปวิเคราะห์ สรุปผล

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย 3.1) การตัดสินใจ (Decision-making) 3.2) การวางแผน (Planning) 3.3) การปฏิบัติงาน (Operating or Do) 3.4) การประเมินผล (Evaluating) 3.5) การสะท้อนคิด (Reporting) 3.6) การปรับปรุงแก้ไข (Action) 3.7) การนำเสนอ (Show) 3.8) การเผยแพร่ (Share) 4) การวัดและประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2566 จำนวน 155 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ที่ค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามการตรวจสอบรูปแบบ แล้วนำไปวิเคราะห์ผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปวิเคราะห์ สรุปผล

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ผู้วิจัย ดำเนินการประเมินผลรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ดังนี้ 1) การเปรียบเทียบค่าร้อยละ ความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ปีการศึกษา 2565 กับปีการศึกษา 2566 จากสถานประกอบการที่ผู้เรียนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2) ความพึงพอใจของผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประชากร ได้แก่ ผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3,853 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ลงทะเบียนเรียน ปีการศึกษา 2566 จำนวน 351 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ที่ค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) 3) การเปรียบเทียบร้อยละการมีงานทำและการศึกษาต่อของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เก็บข้อมูลจากแบบรายงานการมีงานทำและศึกษาต่อของผู้เรียนของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 กับ ปีการศึกษา 2566 จากงานแนะแนว วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ และ 4) ประเมินผลรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จากแบบสอบถาม ประเมินด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซีและมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ที่ค่าความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยมีการหาคุณภาพเครื่องมือมีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence)

และผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามการประเมินรูปแบบ แล้วนำไปวิเคราะห์ผลเป็นค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปวิเคราะห์ สรุปผล

ผลการวิจัย

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และขั้นตอนกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ขั้นตอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันตามผู้วิจัยเสนอ

2. รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีขั้นตอน 1.1) ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และ 1.2) การมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสถานศึกษาสนับสนุนโครงการองค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 2.1) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ 2.2) การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนงาน และ 2.3) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการมีขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

3. ผลทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีผล

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียน ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566

ลำดับ	แผนกวิชา	ปีการศึกษา 2565	ปีการศึกษา 2566	ร้อยละที่เพิ่มขึ้น
1	ช่างยนต์	89.65	95.78	6.13
2	ช่างกลโรงงาน	91.23	95.64	4.41
3	ช่างเชื่อมโลหะ	94.32	98.23	3.91
4	ช่างไฟฟ้า	90.22	96.76	6.54
5	ช่างอิเล็กทรอนิกส์	92.65	95.43	2.78
6	เมคคาทรอนิกส์และหุ่นยนต์	95.02	97.01	1.99
7	ช่างก่อสร้าง	87.83	96.06	8.23
8	สถาปัตยกรรม	92.59	96.24	3.65
9	เทคโนโลยีสารสนเทศ	90.09	95.01	4.92
10	ซ่อมบำรุงอุตสาหกรรม	92.05	97.03	4.98
11	ช่างกายอุปกรณ์	91.64	96.92	5.29
12	ธุรกิจการบิน	100.00	100.00	0.00
13	เฉลี่ย	92.27	96.68	4.40

ตามตารางที่ 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา องค์ประกอบที่ 3 มากระบวนการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ส่วนองค์ประกอบที่ 4 วัดและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.40 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบร้อยละการปฏิบัติงานและการศึกษาต่อของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่จากผู้สำเร็จการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 และปีการศึกษา 2566 ข้อมูลรายงานการปฏิบัติงาน จากงานแนะแนวการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.66 และผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จากครูผู้สอนของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 การบริหารด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาการบริหารบุคลากรวิทยาลัย (คณะทำงาน) ให้มีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การจัดสรรงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีอย่างเพียงพอ การบริหารด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ มีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ (Operating or Do) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา การประเมินผลโครงการ (Evaluating) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Action) อยู่ในระดับมาก และการบริหารด้านผลลัพธ์ (Output) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้เรียนรู้จักเสียสละ มีจิตอาสาต่อผู้อื่น และชุมชน รองลงมา ผู้เรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้เรียนรู้จักประหยัดอดออม รู้จักพอเพียง

อภิปรายผล

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ อภิปรายผลได้ ดังนี้

องค์ประกอบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการ มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 3.1) การตัดสินใจ (Decision-making) 3.2) การวางแผน (Planning) 3.3) การปฏิบัติงาน (Operating or Do) 3.4) การประเมินผล (Evaluating) 3.5) สะท้อนคิด (Reporting) 3.6) ปรับปรุงแก้ไข (Acting) 3.7) การนำเสนอ (Show) และ 3.8) เผยแพร่ (Share) 4) การวัดประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ สอดคล้อง ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะ (ธนวรรณ เข้มบาสัย และคณะ, 2566) พบว่า ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรม 4) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย 7 กิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้ 4.1) กิจกรรมปลูกฝังความดี 4.2) หัวใจอาสา 4.3) ศูนย์รวมแห่งน้ำใจ 4.4) รู้จักใช้ รู้จักรักษา 4.5) ฉันทุน้ำใจ 4.6) เคารพสิทธิ วิถีคนไทย และ 4.7) พลังแห่งความดี และ 5) การวัดและประเมินผล และมีส่วนที่เหมือน วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร (คณาภรณ์ สีมารค์, 2560) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การตรวจสอบและประเมินผล และ 4) การพัฒนาและปรับปรุง ซึ่งองค์ประกอบการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน ต้องมีการวางแผน (Planning) การปฏิบัติงาน (Operating or Do) การประเมินผล (Evaluating) และปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปแบบที่มีขั้นตอนตอนที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ให้เกิดเป็นรูปธรรมกับผู้เรียน

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีขั้นตอน 1.1) ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจก่อนเข้าร่วมโครงการ และ 1.2) การมีส่วนร่วมของ

คนทุกคนในสถานศึกษาสนับสนุนโครงการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 2.1) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ 2.2) การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนงาน และ 2.3) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการมีขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และ องค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ ความพร้อมของครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน สอดคล้องกับ วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (ศักดิ์สกล จันแสน, 2558) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และ 2) แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 ด้านที่ 1 ด้านการบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ สถานศึกษาต้องมีการระดมความคิดเห็นและประสานความร่วมมือสร้างเป็นเครือข่ายระหว่างโรงเรียนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยการลงมือปฏิบัติตามแผนงาน และมีการประเมินผลและการ สรุปผลในการดำเนินงานตามสภาพจริง ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมกันประชุม วางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดกิจกรรมและมีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ด้านที่ 3 ด้านการจัดโครงการเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรกำหนดไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องและมีการประเมินผล สรุปผล รายงานผลและการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่อง และด้านที่ 4 ด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกในกิจวัตรประจำวันควรมีกำหนดไว้เป็นนโยบายของสถานศึกษา

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ พบว่า มีองค์ประกอบหลัก ทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ และขั้นตอนกระบวนการ ทั้งสิ้น 8 ขั้นตอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันตามผู้วิจัยเสนอประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีขั้นตอน 1.1) ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจก่อนเข้าร่วมโครงการ และ 1.2) การมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสถานศึกษาสนับสนุนโครงการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 2.1) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ 2.2) การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนงาน และ 2.3) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการมีขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

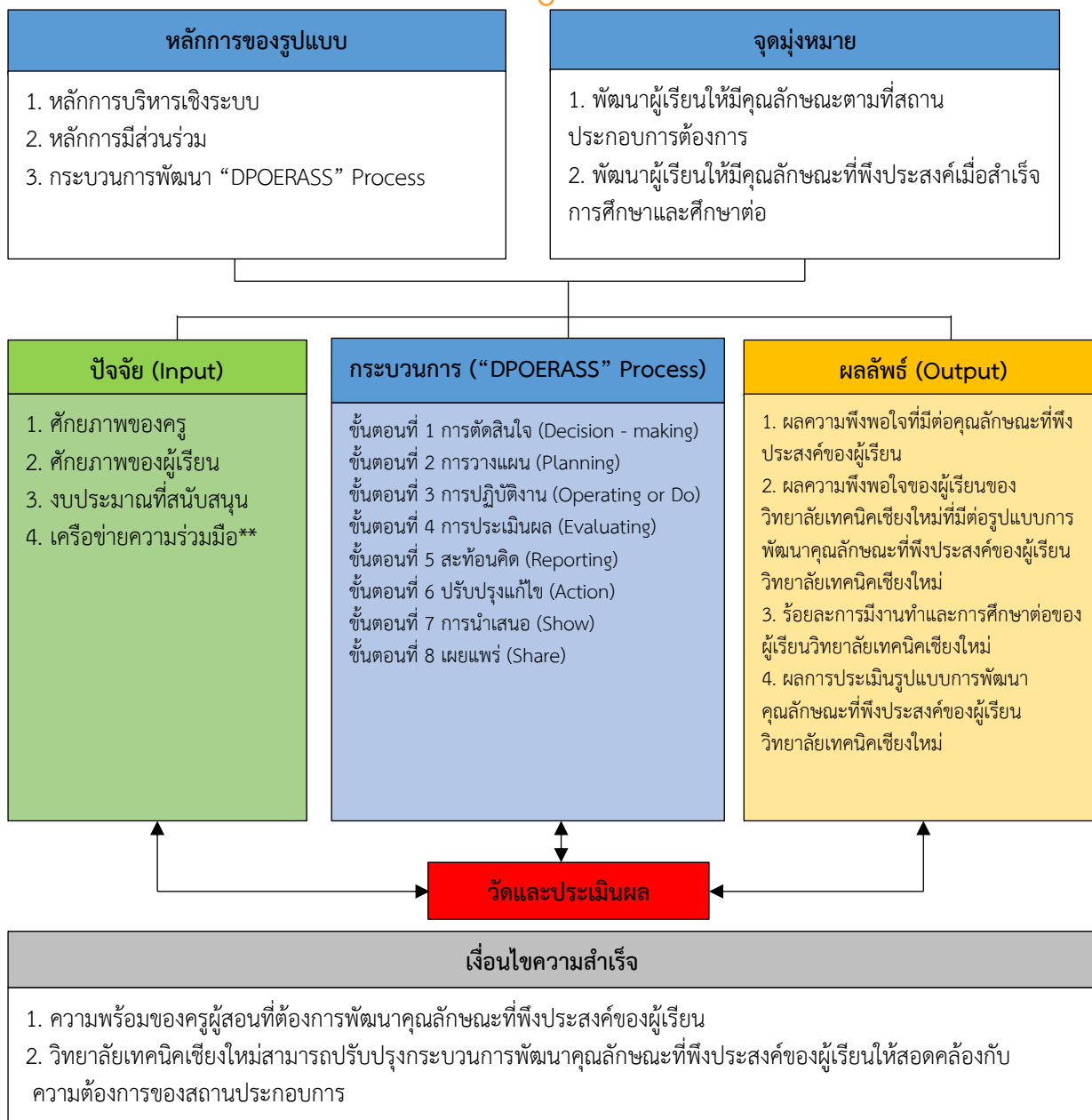
ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จุดมุ่งหมายของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาเป็น กระบวนการการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ และวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย สอดคล้องกับ วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มบัวหลวง (หนองบัว 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 (วรรณยศ โพธิ์เลี้ยง, 2558) ผลการวิจัยพบว่า การทดลองใช้ การเรียนรู้ร่วมมือกับคณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ร่วมมือกันประชุมวางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ประการที่ 2 สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วม คณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการประเมินผลการ จัดกิจกรรมการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการประเมินผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีขึ้นของนักเรียน ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง และ ประการที่ 3 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วม คณะครูทุกท่าน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยนำผลของกิจกรรมและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปใช้ในการปรับปรุงและดำเนินการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ จากครูผู้สอนของวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2566 การบริหารด้านปัจจัยนำเข้า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การสร้างความเข้าใจให้กับผู้เรียนต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมาการบริหารบุคลากรวิทยาลัย (คณะทำงาน) ให้มีสมรรถนะการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การจัดสรรงบประมาณ/วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีอย่างเพียงพอ การบริหารด้านกระบวนการ (Process) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อ มีการปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ (Operating or Do) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา การประเมินผลโครงการ (Evaluating) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น(Action) อยู่ในระดับมาก และการบริหารด้านผลลัพธ์ (Output) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ ผู้เรียนรู้จักเสียสละ มีจิตอาสาต่อผู้อื่น และชุมชน รองลงมา ผู้เรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้เรียนรู้จักประหยัดอดออม รู้จักพอเพียง สอดคล้องกับ รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักกัลยาณมิตรสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการศึกษา (พระสมุห์ยุทธนา อนุกโตโย, 2565) พบว่า พัฒนา รูปแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักกัลยาณมิตรสำหรับผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ส่วนนำ คือ สภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา หลักการ วัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย ระบบงาน ขั้นตอน ส่วนที่ 3 ขั้นตอนการนำไปใช้ ประกอบด้วยโครงสร้าง และการตัดสินใจการบริหารและการจัดการศึกษา 11 ด้าน ส่วนที่ 4 เงื่อนไขความสำเร็จ ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษาหลักการ ความหมายคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียน ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ มีองค์ประกอบหลักทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ และขั้นตอนกระบวนการ ทั้งสิ้น 8 ขั้นตอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ยืนยันตามผู้วิจัยเสนอประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีขั้นตอน 1.1) ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ และ 1.2) การมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสถานศึกษาสนับสนุนโครงการ องค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 2.1) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ 2.2) การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนงาน และ 2.3) กำหนดเป้าหมาย วัดคู่ประสงคร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการมีขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปและข้อเสนอแนะ

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้องค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และขั้นตอนกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ขั้นตอน รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ มีขั้นตอน 1.1) ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจก่อนเข้าร่วมโครงการ และ 1.2) การมีส่วนร่วมของคนทุกคนในสถานศึกษาสนับสนุนโครงการองค์ประกอบที่ 2 จุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 2.1) การมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ 2.2) การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแผนงาน และ 2.3) กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ร่วมกัน องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการมีขั้นตอนประกอบด้วย 3.1) การตัดสินใจ 3.2) การวางแผน 3.3) การปฏิบัติงาน 3.4) การประเมินผล 3.5) สะท้อนคิด 3.6) ปรับปรุงแก้ไข 3.7) การนำเสนอ และ 3.8) เผยแพร่ องค์ประกอบที่ 4 การวัดประเมินผล แบบประเมินผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จมีข้อเสนอแนะ ควรนำองค์ประกอบของการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่มาประยุกต์ใช้กับกระบวนการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโครงการหรือกิจกรรมอื่น สามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลที่ชัดเจน และนำไปทดลองใช้รูปแบบพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เปรียบเทียบกับก่อนและหลังการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะจากการวิจัย โครงการหรือกิจกรรมอื่น สามารถนำรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม และเห็นผลที่ชัดเจน และข้อเสนอแนะวิจัยในครั้งต่อไป พัฒนากลยุทธ์รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะทางนโยบายให้กับต้นสังกัดต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณาภรณ์ สีมาวงค์. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี. วารสารการบริหารปกครอง, 6(1), 207-244.
- จิตต์อารีย์ กนกนรินทร์. (2559). การเขียนคู่มือการปฏิบัติงาน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- ธนวรรณ เข็มบาสัย และคณะ. (2566). การพัฒนารูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ผกา สัตยธรรม. (2557). การสอนจริยธรรมสำหรับเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระสมุห์ยุทธนา อนุทัย. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะกัลยาณมิตร สำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

- พิเศษ ปันรัตน์. (2556). หลักและวิธีการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน. เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <http://bus.ku.ac.th>
- วรรณยศ โพธิ์เลี้ยง. (2558). แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มบัวหลวง (หนองบัว 1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. เชียงใหม่: งานประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่.
- ศักดิ์สกุล จันแสน. (2558). แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนท่าตะโก 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สรบุญ จินตภวัต. (2563). การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual Development). เรียกใช้เมื่อ 20 มีนาคม 2567 จาก <http://www.mua.go.th>
- สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่. (2563). รายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: สำนักงานแรงงานจังหวัดเชียงใหม่.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-609.